

Mijo Franković: Ukazanje Prvomajske budnice

Piše: Mijo FRANKOVIĆ

Čovjek je od svoga praiskona različitim simbolima, činima, artefaktima, kao i zvučnim manifestacijama iskazivao svoj emotivni ili bolje rečeno duhovni život. To je činio prigodom polaska u lov, ratne sukobe, različite proslave i prigode. Najčešće je to bila muzička ilustracija ili neki oblik zvučnog uokvirenja od njegova rođenja, obreda sahranjivanja, staleške inicijacije, ženidbe pa do religijsko ideoloških svjetonazora određene društvene zajednice.

Etnohistoriografija u godišnjoj vremenskoj strukturi najviše terminološki ističe mjesec Maj. Još od paganističkih vremena u ovome mjesecu nekim formama muzičkog i glasovnog artikuliranja čovjek je obilježavao pojavu lista, cvijeta, žubor bistre vode, ptičji pijev, glasanje kukaca u nikada definisanoj zvukovnoj estetici šume. U nešto suvremenijoj folkloristici bilježimo antropološki slijed vjerskih običaja, kao što su Jurjevdanski, odnosno Đurđevdanski običaji vezani za uranke bogato ilustrovane jakim sonoričnom muzikom, recimo limena muzika i udaraljke sa bubnjevima. Treba napomenuti i bogatu sekularno profanu kulturnu paletu običaja, na primjer „kraljica maja“ , „majski cvijet“ i druge priredbe različite od kraja do kraja.

Duvački orkestar iz Kreke, defile kroz Tuzlu 1940. godine

Uvod za ovu temu može biti naravno i puno obimniji, ali ovim prilogom imam sasvim drugu namjeru „ja dijete kolodvora rudnika Bosna“. Ona nije da nekoga kritikuje nego da olakšam sebi život u ovom „vremenu nevremena“ i da ekspliciram svoj unutarnji nemir koji tinja u meni sjetnim impulsima vremena kada sam se budio u pet i u spavaćici sa uzbudljivim strahopoštovanjem očekivao umilni zvukovni složenac basa, baritona, trube, roga, flaute, saksofona.... Uzalud sam to u imaginarnom očekivanju odbolovao i Prvi maj A. D..2019. Blizu dvije decenije u gradu antifašizma, kolijevci radničkih buna i revolucija, gradu građanske opcije, gradu koji je dao najveći prilog Historiji Radničkog pokreta i Privrednoj historiji BiH, poslije Sarajeva najvećem urbanom prostornom kompleksu, Tuzli dakle, koja po nekim Volt Diznjevskim historiografima bilježi svoju kulturnu potrajnost više hiljada godina.

U medijskim izvještajim o obilježavanju Prvog maja gotovo da je teško naći neko općinsko središte da njegove recentno umorne trubenike nije probudila „bleh muzika“.

U svemu tome postoji jedna meni nikad neobjašnjiva kontroverza da mjesta u kojima kako neki kažu vladaju „nacionalisti“ – SDA i HDZ, mirišljivo majskim jutrom razliježe se „purpuri“ patriotske, rodoljubive, ljudskom srcu ljekovito prilagođene zvukovne terapije i uputi ga na stazu optimizma i nadanja da preskoči pukotine nacional svjetonazorskih ideologema, dok u „antifašističkoj i građanskoj Tuzli“ mrkla tišina i muk.

Možda je ta zvučna besćutnost i najbolja sudbinsko vremenska komplementarnost sa memorijalnim urbicidom grada u kome je bleh glazba „udarala“ prije nepunih stoljeća i pol. Tuzla je po historijskim podacima i najveći rodoslovnik limene muzike vjerojatno i na prostoru ex Juge. Reski zvuci limene muzike su rezonancama različitih vojnih i staleških orkestara kroz više od jednog stoljeća posvećivali su ode, koračnice, rekvijeme, budnice, marševe, kad sveci marširaju, most na rijeci Kvaajo, svome gradu Tuzli.

I na kraju umjesto zaključka vjerujem da je Prvomajska budnica kao najveća međunarodna muzička manifestacija na tuzlanski način samo preobražena kao i materijalni ostaci naše prošlosti, kao stotine hiljada kvadratnih metara lisne površine uništene svake godine, kao i nova bezidejna, kondorska i traumatična arhitektura novovjekih tutora i preoblikovača vremena i prostora na kome traže mjesto za svoje bolesne kvazi autorske potpise.

Ovakve anagrame i bilješke Kulturna historija BiH sa prvom olujnom kišom je isprala a njih bacila tamo gdje

im je i mjesto, smetljište historije.

U novinama jučer sam pročitao da su Centri za kulturu Apatina, Alibunara, Bugojna, Kaknja i Žagubice uspješno organizovali Prvomajske budnice i time sam se ispunio nadom i vjerom u karizmu Prvomajske budnice. (Piše: Mijo FRANKOVIĆ)

Date: 07-05-2019